

v Spodnje Grušovje pri Šmarju pri Jelšah k Lubejevemu bratu, kjer se je zasledovani zadrževal v zadnjem času. Ko je Franc Lubej videl orožnike, se je skrnil na kozolec. Orožniki so Lubejevo skrivališče obkolili in ga pozvali na predajo. Ker pa Lubej ni ubogal, se je podal orožniški narednik na kozolec, da ga prime. Kakor hitro pa je pobegli kaznjenc uvidel, da mu je zastavljen vsak izhod, je zažgal kozolec in z njim vred zgorel. Narednik se je komaj rešil s skokom s kozolca. Od Franca Lubeja je preostalo po požaru samo zgozleno truplo. Lubeja dolžijo več tatvin, vlomov in še drugih zločinov.

Dva večja vlomna. V Artičah pri Brežicah so oplenili še neodkriti nočni vlomilci trgovino trgovca Jakoba Drnača. Vdrlji so skozi okno in so odnesli raznega blaga za 4000 din. — V Škofji Loki so se splazili v noči vlomilci v trgovino Ivana Guzelja skozi izložbeno okno, katerega so odprli s smrekovim drogom. Odnesli so iz glavne tobačne zaloge cigaret za 5520 din, iz trgovine pa 13 nalivnih peres v vrednosti 750 din in razne čokolade za 300 din. Raznega drugega blaga se pa niso dotaknili.

Družinska žalogra. V Predosljah pri Kranju na Gorenjskem se je zgodil v družini premožnega posestnika Franca Dolharja zločin, ki je pretresel vso okolico. Pri Dolharjevih sta počila ob eni ponoči dva strela. Domača hči je planila iz hiše v vas klicat sosede na pomoč, ker da so napadli Dolharjeve tolovaji. Ko so prihitali sosede, so našli na postelji v krvi 70 letnega gospodarja Dolharja. Stari je še dihaval in je hitel najstarejši sin France v Kranj po zdravnika ter je obvestil spotoma o žalostnem dogodku orožnike v Pre-

dosljah. Zdravnik je ugotovil, da je predrla kroglja iz samokresa gospodarju Dolharju glavo nad ušesom. Malo je upanja na okrevanje, a kljub temu so smrtnevarno obstreljenega očeta prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Orožniki so pričeli z zasliševanjem domačih. Mlajši 30 letni sin Tone je znal edini povedati, da gre za roparski napad. Tolovaj je strejal najprej na mirno spečega očeta, nato pa je oddal še nanj strel v njegovi sobi, o čemer priča luknja na zofi. Ker se je zdelo orožnikom Tonetova izpoved sumljiva, so ga trdneje prijel in je priznal, da je sam ustrelil očeta. Po oddanem strelu v očetovo glavo se je umaknil v svojo sobo, ustrelil v zofi in začel vpiti, da gre za razbojniški napad. Medtem ko sta telkali mati in sestra prestrašeni po sobi, je sam stekel na žago, spustil vodo, na kar je razsvetlila domača elektrika vso hišo. Spotoma je še zakopal samokres na vrtu. Dolharjevi posedajo poleg posestva žago, mlin ter lastno elektrarno. Sin Tone je na glasu poštenega ter delavnega fanta. Preiskava bo že dognala razloge za grozno dejanje. — Stari Dolhar je čez par dni podlegel poškodbam v bolnišnici, ne da bi se prej zavedel.

Za 16.000 din ukradenih kolekov. Na Tyrševi cesti v Ljubljani sta prišla drug za drugim v trafiko Ivane Dolarjeve dva lepo oblečena neznanca. Eden je zahteval cigarete, drugi nemški časopis. Prvi kupovalec je vzel iz žepa zdravilni prašek, ga použil in prosil trafikantinja za kozarec vode. Prodajalka je stopila v kuhinjo po vodo in ko se je vrnila, tujecev ni bilo nikjer in z njima vred je izginila mapa, v kateri je bilo za 16.000 din raznih kolekov.

Ljudje, varujte se mešetarjev!

Letošnje leto nam je Bog dal nekaj sadja. Spomladi ni bilo sicer najugodnejše vreme, ko je drevje cvetelo, vendar so vsaj nekatere sorte dobro obrodile. Ravno, ker sadna drevesa niso tako polna, so sadeži toliko lepši in debelejši, kjer seveda toča ni že opravila svojega. Po količini sadja ne bo bogve kaj dosti. Sadna trgovina za rane vrste se je že začela. V Slovenskih goricah so se sukala cene od 2 do 2.50 din.

Opažamo pa nekaj pri tej sadni trgovini, kakor žalibog še marsikje drugje. Na to sadno trgovino so se vsipali razni mešetarji, prekupci vseh vrst, kakor se vsujejo pridne čebele na ajdo ob dobri paši, oziroma, še boljše povedano, kakor lačne kobilice na zelene travnike, da jih osušijo in ogrizejo, kolikor se le da. So to ljudje, ki jim drugače ni za nobeno delo, ampak le za lahek in navadno tudi nepošten zaslužek.

Kako smo oblagodarjeni z mešetarjskim zardom, bo najbolj jasno, če vam povemo, da v malem kraju v Slov. goricah kar na 11 mestih prekupujejo sadje. Dobro se ti ljudje razumejo na svoj posel. Za vabo ponudijo ka-

ko paro več, skrbno pa se ogibljejo javne tehtnice, da bi jim ta ne zmešala nepoštenih računov. Raje tehtajo na svoje »tehtnice« na malo, vsako košaro posebej, da je dobiček pri vsaki posamezni košari bolj gotov. Da pri tem pride do razburljivih prizorov, ki so vse prej kakor lepi, se razume. Tudi niso ti ljudje tako izbirični in ne gledajo toliko na kakovost sadja, dobro jim je vse, tudi zeleno sadje, samo da se čimveč zasluži, pri tem pa zopet trpi ugled našega sadja.

Kmetje, kje je naša stanovska zavest tudi v tem oziru! Kako dolgo se bodo še razni nepoštenjaki igrali s sadovi žuljev naših rok?

Pač lepe in hvaležne naloge še čakajo naše kmečko združništvo!

Sodoben človek je sebičen in površen brezdomec, ki ne pozna drugih vzorov nego nizkотно uživanje in polno denarnico.

Dr. Jože Jeraj v knjigi »Slovenci in Jugoslavija«, ki se dobi v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila v Mariboru in Ptujju za 2 din.

Mogočni Jurij

Povest iz domačih hribov

Preden se je hlapec spravil, se je Tilka še pomenila z njim in mu še naročila, kar se ji je zdelo potrebno. Nato je jela otroka pripravljati na sprejem svetih zakramentov, ki mu jih bo duhovnik danes podelil. Njegova duša bo postala bela ko sneg in postal bo podoben angelčku in v srce mu bo prišel sam Jezušček in mu bo prinesel srečo, kakor je ni večje na zemlji; le rad mora imeti Jezuščka. Na kratko ga je spomnila glavnih verskih resnic in mu je molila kratke molitvice. Deček, ki je že dve leti hodil v šolo in je bil bister in brihten, jo je pazljivo poslušal in je potihoma molil za njo.

Ko so čez eno uro prišli gospod z Najsvetejšim, so našli otroka že tako dobro pripravljenega, da jim je bilo treba le še nekaj malega dodati. Čudili so se skrbnosti in preudarnosti, s katero je nova Končnikova gospodinja znala vse tako lepo urediti...

Z nenavadnim razumevanjem in očitnim veseljem je sprejel Tonček telo Gospodovo. Potem je obležal tiho, obraz se mu je razvedril, kaplan pa so ga dali v sveto poslednje olje. V kotu je klečal Končnik in si z rokami

Kratke tedenske novice

Radi odstopa Dobrudže Bolgariji sta se načelno sporazumeli romunska in bolgarska vlada. Tozadevna podrobna pogajanja so se pričela dne 11. avgusta.

Po želji romunskega kralja Karola, ki hoče pospešiti pogajanja in sporazum z Bolgarijo glede Dobrudže, sta se sestala 10. avgusta v nekem kraju ob Črnem morju romunski kralj Karol in bolgarski kralj Boris.

Zadnje nedeljo se je vršila po soglasnih poročilih iz Londona in iz Berlina nad Rokavskim prelivom doslej največja letalska bitka. Nemci poročajo, da so zbili v dveh spopadih 89 angleških letal, sami pa jih izgubili 14, Angleži pa pravijo, da so uničili okoli 60 nemških letal, sami pa jih pogrešajo 26. V teh bojih je sodelovalo na vsaki strani okrog 400 letal. Tudi v ponedeljek se je vršila velika bitka istotam.

Angleško ministerstvo za deželno varnost je objavilo, da je bilo od nemških letalskih napadov meseca julija v Angliji ubitih 258 ljudi, od teh 178 moških, 57 žensk ter 23 otrok izpod 16 let. Hudo ranejnih je bilo 351 ljudi.

Ker pišejo angleški listi o bombardiranju Rima, odgovarjajo italijanski z grožnjo, da bodo v tem primeru italijanska letala bombardirala London in tudi druga angleška mesta.

Sin bivše avstro-ogrsko cesarice Zite, nadvojvoda Robert, se je javil v službo pri angleški vojski.

V Piazenci v Italiji je prišlo do strahovite eksplozije v veliki tovarni za izdelovanje streliva. Tovarna je čisto razdejana. Ubityh in ranjenih je zelo veliko ljudi.

Ameriške Združene države bodo posegle v vojno po ruski sodbi proti koncu. Usoda Anglije ne povzroča Zedinjenim državam veliko skrbi, ker so prepričane, da se bo mogla upirati vsaj tako dolgo, da se bodo one popolnoma pripravile na poseg v vojno. Združene države žele zato dolgo vojno, da si z njo zagotovijo v bodočnosti čim večji vpliv.

Ameriški dobro obveščeni krogi izjavljajo, da so iz najverodostojnejših inozemskih virov dobili vest, da je francoska vlada v Vichyju odredila, da se francoske čete uprejo, če bi Japonci izvršili napad na francosko vzhodnoazijsko kolonijo Indokino.

Ameriški predsednik Roosevelt je izdal poseben proglas, v katerem poziva vse Američane, naj se udeležijo v čim večjem številu molitev za svetovni mir. Molitve bodo trajale devet tednov.

Hoover, bivši predsednik Združenih ameriških držav, je začel z angleško in nemško vlado pogajanja za proučitev možnosti odpošiljatve hrane v Nizozemsko, Belgijo, Poljsko in Norveško. Komisija je ugotovila, da grozi 18 milijonom ljudi v teh državah lakota.

Dobiček 400 ameriških industrijskih podjetij, ki izdelujejo strelivo, orožje ter letala, znaša letos 2.280.000.000 dolarjev. Nekaterim vojna nese lepe dobičke!

Po vsej Japonski se nadaljujejo protiangelske demonstracije, ker so se izjavili vsi poskusi, da bi prišlo med Anglijo in Japonsko do sporazuma.

Ameriški inženir in prva morská mina. L. 1776. je izbruhnila sedemletna vojna med Američani in Angleži. Istega leta je napravil hrabri Američan David Bushnet prvo voznico s podmornico, ki jo je sam zgradil. V njujorški luki je bil usidran tedaj angleški vojni brod »Cagle«, ki je s topovi grozil mestu in pristaniškimi napravam. Bushnet se je odločil ladjo napasti. Napolnil je sod s 75 kg smodnika, ga privezal na svojo podmornico in se v varstvu teme bližal ladji. Sod je imel pripravljen zažigalec. Bushnet je nameraval pridrčiti svojo »mino« k angleški ladji, toda ker je bilo morje zaradi visoke plime razburkano, se mu je mina izmuznila iz rok. Bushnetu ni kazalo drugega, kot da se je moral oddaljiti

16 podpiral glavo. Tilkinim očem ni ušlo, da ga je sveto opravilo silno prevzelo.

Ta večer je bilo videti, da je otroku odleglo. Ponoči pa se je obrnila bolezen na hudo in od ure do ure je bilo huje. Mlado življenje pa se je uporno branilo smrti. Ves drugi dan in vso naslednjo noč je deček stokal in se dušil. Strašno je bilo Končniku, ko je gledal otrokovo trpljenje in videl, da ne more pomagati. Ni pa se mogel v srcu nahvaliti, da je bila mati pri otroku. Nežna materina roka je znala vse drugače kakor njegova okorna in nerodna. Rahlo je dvigala otroku glavo, previdno mu je brisala pot s čela, mu hladilno pahljalo in mu na vse načine skušala lajšati bolečine; vse, kar je storila, je navdihala materinska ljubezen, ki jo je tudi otrok očitno občutil, kajti večkrat se je ozrl nanjo z ljubečim pogledom. Da na smrt bolni otrok ni bil brez ljubeče matere, to je bila Končniku največja tolažba.

Drugo noč sta Jurij in Tilka spoznala, da ni več pomoči in da se Tončkovo življenje bliža kraju. Otrok je le še potihoma ječal, obraz mu je postal temnorjav, nosnici sta se mu drgetaje odpirali in zapirali. Kljub temu je Tilka Juriju zopet velela, naj gre in naj se spočije. Jurij se je branil, naslonil pa se je za mizo v kot in nekoliko zadremal. Tedaj je čul, kako je mati govorila otroku:

»Tonček, kmalu pride Jezušček. Peljal te bo k angelčkom v nebesa. Tam bo lepo. Ančka je tudi tam. Reci

Po svetu

Papež francoskim škofom. V veliki nesreči, ki je zadela Francijo, so bile besede, ki jih je papež Pij XII. naslovil na Francoze, zanje velika tolažba in hkrati vzpodbuda. Papež je namreč poslal francoskim škofom posebno poslanico, ki je bila objavljena francoskim vernikom. V tej poslanici izraža sv. oče francoskemu narodu svoje sočutje in obenem nado v skorajšnjo obnovo in preporod Francije. Saj je ta narod zadelo že mnogo nesreč, toda nobena ga ni mogla uničiti. Sv. oče je globoko prepričan, da bo francoski narod začel z delom okoli narodne obnove, še preden bo sklenjen mir. Ta narod je našel v veri in milosrčnosti neumorno moč, s katero se bo uprl težavam in tegobam ter zopet nastopil pot časti in krščanske pravice.

Tri od Nemcev zasedene pokrajine priključene rajhu. Usoda Alzacije in Lorene (ki sta pripadali Franciji) in samostojne kneževine Luksemburg je radi zasedbe po Nemcih že odločena. Omenjene pokrajine so dobile civilno nemško upravo in gauleiterje, ki bodo neposredno podrejeni Hitlerju. Za gauleiterja v Loreni je imenovan Jožef Bürckel, dosedaj gauleiter na Dunaju, za gauleiterja Alzacije Robert Wagner iz Monakovega, za gauleiterja Luksemburga pa Gustav Simon. V Luksemburgu je bila uvedena nemščina kot edini uradni in javni jezik, in nemška policija je zasedla vso pokrajino.

Sv. oče pomaga beguncem. Sedanja vojna in razni dogodki, ki se v zvezi z njo razvijajo, povzročajo ogromno bedo prebivalstva. Med največje bednike spadajo gotovo begunci. Zapustiti morajo svoj dom, svoje imetje ter bežijo, da si rešijo golo življenje. Ti ljudje so v resnici vredni pomilovanja. Samo pomilovalno čustvo tem bednikom nič ne pomaga. Potrebna je dejanska pomoč, predvsem gmotna podpora. Tako ravna sv. oče z ozirom na begunce: poleg besed tolažbe in bodrenja jim naklanja tudi gmotno podporo. Poročali smo že, kaj vse je storil sv. oče beguncem iz Poljske. Sedaj poročajo listi, kako se je sv. oče zavzel za romunske begunce iz Besarabije in Bukovine. Izročil je namreč svojemu nunciju v Bukarešti, monsignoru Cassula, večjo vsoto denarja, ki se naj porazdeli med najbednejše med temi reveži.

Oborožena sila Združenih ameriških držav v bližnji bodočnosti. Dne 20. julija je podpisal ameriški predsednik Roosevelt zakon, ki

predvideva gradnjo za 1.325.000 ton novih bojnih ladij. Ako bo predala Amerika do leta 1947. te ladje službi, bo posedala vojno mornarico 35 velikih ladij, 20 nosilk letal, 88 križark, 378 rušilcev in 180 podmornic. Povišek v letalstvu je tako predviden, da bo že na podlagi od predsednika 10. julija predpisane zakona na razpolago 35.000 bojnih letal pri letni produkciji od 25.000 letal. Ogromna vsota, katero bo stal ta oboroževalni program, znaša z oborožitvijo na suhem deset milijard dolarjev. Doslej so imele Združene države pod orožjem 240.000 vojakov. Vojaška komisija senata je odobrila 24. julija zakonitev splošne vojaške obveznosti. Predvsem bodo začeli 1. oktobra z vpoklicem 400.000 regrutov. To stanje je mogoče zvišati na 11 milijonov z moštvo od 21 do 30 let. Oskrbnjeno je, da bosta zaenkrat najbolj moderno oborožena dva milijona mož. Po izreku predsednika Roosevelta imajo Združene ameriške države možnost, da lahko ustvarijo obrambni vojni stroj, kakršnega še ni videlo človeštvo.

Razmotrivanja o zavzetnosti Gibraltarja

Nekdaj in danes

»Slov. gospodar« je že objavil zgodovino Gibraltarja. Iz te so lahko čitatelji posneli, da so dosedanji zgodovinski dogodki doka-

zali, da je ta angleška trdnjava doslej veljala za nezavzeto in je obdana od nekakega baje-slovja.

Res pa je, da se je položaj gibraltarske trd-

V zvezi z raznimi n'rovnimi prizadevanji se večkrat imenuje tudi ime papeževega tajnika kard. Maglione

Znani francoski politik Paul Boncour je bil od francoske vlade poslan v važni službi na Vzhod

Srebrna krsta faraona Psusennesa, ki je bil tast kralja Salomona in je živel okrog leta 1000. pred Kr. r.

Takole vežbajo angleške konjeniške regrute, da bi jih vsestransko usposobili za vojaško službo

ji, da jo lepo pozdravim. Pa molita v nebesih za mamu in za atka tudi, kajne, Tonček!»

»Jurij je na glas zastokal in treščil skozi duri na hodnik pred oknom. Čez nekaj časa mu je žena zaklicala:

»Tonček umira!«

Mož je razburjeno planil v sobo, otrok pa je še nekajkrat globoko dihnil, rameni sta se mu dvignili in potem omahnili. Tiho ihtel, pa vendar zbrano in mirno je stala Tilka ob postelji. Sklonila se je še enkrat čisto k otroku in je na glas molila:

»Ljubi Jezus, pridi k meni, pridnega me ti naredi! Majhno moje je srce, vanje nihče drug ne sme kakor božje Detece.

Ljubi angel varuh moj, bodi vedno ti z menoj!...

Sveta Marija, Mati božja, prosí za nas grešnike zdaj in ob naši smrti uri. Amen.«

Deček, ki so mu bile usta in oči odprte, se ni več zmežil; odšel je v lepšo domovino na oni svet. Ko je Tilka otroku zatisnila oči, je Jurij zamolklo kriknil, ves trup se mu je stresel, kakor se strese drevo, ko ga zadene sekira. Tilka je stala, vendar je bilo videti, ko da

ji med solzami kroži smehljaj okoli ust. Po eni strani je privoščila otroku, da je rešen trpljenja, po drugi strani pa se ji je zdelo, da je tudi sama rešena hude skrbi; kajti zdaj je vedela, da sta oba otroka za zmeraj na dobrem, ko se je vedno tako bala, kaj bo z njima, če bosta rastla zraven nekrščanskega očeta. Juriju ta blaženi mir na ženinem solznem licu ni ušel; ko nož ga je zbolel. Vrgel se je na mrtvega otroka, zakopal glavo v blazino zraven mrtve glave in zatulil:

»Zdaj nimam na božjem svetu nikogar več!«

Ta krik bolesti je ženo tako pretresel, da je šla na hodnik in se bridko razjokala. Ko se je čez nekaj časa vrnila, moža ni več bilo. Po prstih je šla k njegovi spalnici in pogledala skozi priprta vrata. Jurij je bil tu. Z razširjenimi rokami je klečal pred lepo Marijino podobo, ki je še zmeraj visela nad njegovo posteljo.

Dva dni nato so nesli rajnega Tončka k fari. Drugič v zadnjih petih letih je bil Končnik pri maši. Že pri Ančkinem pogrebu je komaj premagoval svojo žalost in bolelost; pri Tončkovem je bil blizu obupa. Ko nož so ga bodli otožni spevi s kora. Tiščal je roke na obraz in je krčevito ječal, tako da se je ljudem okoli sebe zasmilil. Proti koncu maše je postal na videz mirnejši. Očitno mu je zbujač cerkev z zbranimi verniki toplejša čustva in ga je navdajala s pobožnim mirom.

Končnik se je bal, da bo Tilka takoj po pogrebu spet šla; pa se je zmotil. Žena mu je rekla, da bo ostala,

od nevarnega mesta. — Kljub vsemu pa je mina eksplodirala blizu »Caglea« in Angleži so naglo izpluli iz luke.

Ponašanje živali v ognju topov. Čudno je, pa vendar je tako. V svetovni vojni se je divjačina še razmnožila. Seveda, ko so začeli topovi svojo smrtno pesem, so se razbežale živali na vse strani. Iz Francije so pobegnili jeleni, ki so se bili razplodili v bivših kraljevskih gozdovih, tja do Rena. Mnogo merjascev se je zateklo v švicarske Alpe. Bežali so celo volkovi, na zahodnem bojišču manj kakor v Karpatih, kjer jih ni manjkalo. Te zveri, ki so bile včasih vedno spremljevalce vojnih pohodov, so zaradi novih metod bojevanja obrnile bojiščem rep. Niso pa bile vse živali enako straho-